

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Γ' ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 02 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023**

ΘΕΜΑ Α

Α1.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑ ΧΩΡΙΑ

- Διαχρονική αντίληψη υποταγής των γυναικών στους άντρες («Δεν υπάρχει...άνδρες»)
- Απουσία κατοχύρωσης ισότητας (Μέχρι τον 20^ο αιώνα...γυναίκες)
- Ρόλος της γυναίκας η εξυπηρέτηση της αναπαραγωγικής διαδικασίας («Η αντίληψη ..του κόσμου των ανδρών»)
- Παρά τη νομική προστασία, υπάρχουν ακόμα και σήμερα, ποικίλες μορφές ωμής βίας («Σε πολλά μέρη...κάθε άλλο παρά σπάνια είναι»)

Ενδεικτική Περίληψη

Ο συγγραφέας του κειμένου διατυπώνει τις απόψεις του σχετικά με την κοινωνική θέση της γυναίκας. Αρχικά, καταδικάζει τη διαχρονική αντίληψη που επικρατεί για την υποταγή των γυναικών στους άντρες και την απουσία κατοχύρωσης ισότητας μεταξύ τους. Ανέκαθεν η γυναίκα προοριζόταν για τη διαίωνιση της ανδροκρατούμενης κοινωνίας, με αποτέλεσμα μία άνευ προηγουμένου κακοποίησης της. Ωστόσο, παρά τη νομική προστασία, υπάρχουν ακόμα και σήμερα είναι ποικίλες μορφές ωμής βίας.

(67 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

Β1.

1 γ

2 γ

3 β

4 β

5 α

B2.

Προφανώς: έμφαση, βεβαίωση. Διατυπώνεται εμφατικά η ύπαρξη διαφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών, θέση που επισημαίνεται στην προηγούμενη περίοδο λόγου.

Όμως: αντίθεση. Εκφράζεται αντίθεση ως προς το γεγονός ότι οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι αγεφύρωτες. Η αντίθεση συνίσταται στο γεγονός ότι τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες είναι άνθρωποι που δρουν αναλαμβάνοντας κοινούς ρόλους.

Δηλαδή: επεξήγηση. Η συγγραφέας διασαφηνίζει τους διαφορετικούς ρόλους που αναλαμβάνει μία γυναίκα, πρωτίστως ως άνθρωπος και όχι ως γυναίκα.

Επειδή: αιτιολόγηση. Αιτιολογεί τη θέση ότι σύμφωνα με την αντίληψη του νέου φεμινισμού οι γυναίκες γίνονται θύματα βίας και όχι απλώς διακρίσεων, μόνο και μόνο επειδή είναι γυναίκες.

Ωστε: αποτέλεσμα. Προβάλλεται με τόση έμφαση σε δημόσιο επίπεδο ότι οι γυναίκες γίνονται θύματα λόγω της ταυτότητάς του ως γυναικών, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζεται η θυματοποίηση των γυναικών ως τιμητική διάκριση.

B3.

α) Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1, η πρόθεση του συγγραφέα είναι να ευαισθητοποιήσει τον δέκτη. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιούνται:

- **Συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις:** π.χ. «δεν συγκινούν, βία, ενοχή, αδικία, συμπονούμε, δικαιοσύνη», μέσω των οποίων προσπαθεί να επηρεάσει συναισθηματικά τον δέκτη σχετικά με το μέγεθος της αδικίας και τη σοβαρότητα του προβλήματος.
- **Ά πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο:** π.χ. «να αναλογιζόμαστε, συμπονούμε, προσπαθούμε». Η χρήση του α' πληθυντικού προσδίδει καθολικότητα στα λεγόμενα του πομπού και δημιουργεί το αίσθημα της συνευθύνης. Θέλει να αναδείξει με αμεσότητα την ευθύνη που έχουμε όλοι μας απέναντι στην αδικία που υφίστανται οι γυναίκες. Επίσης, επιχειρεί να αφυπνίσει και να κινητοποιήσει τους δέκτες.

- **Υπερβολή και έμφαση:** «τη μεγαλύτερη αδικία που υπήρξε από καταβολής κόσμου». Με το συγκεκριμένο εκφραστικό μέσο θέλει να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη και να τονίσει εμφατικά την αδικία, που υφίσταται το γυναικείο φύλο, καθώς και τη διάρκεια / έκταση του φαινομένου στην ιστορική πορεία του κόσμου.

β) Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου 2 η αρθρογράφος χρησιμοποιεί την αντίθεση ανάμεσα στον *νεοφεμινισμό* και τον *κλασικό φεμινισμό* τον οποίο υποστηρίζει η Μπελίντα Κανόν. Ειδικότερα, αντιπαραβάλλει στον κλασικό φεμινισμό που επιδιώκει την **ισότητα** μεταξύ ανδρών και γυναικών ωθώντας στην *ενδυνάμωση* των τελευταίων («ένα κίνημα χαρούμενο ...ισότητα με τους άνδρες») τον νεοφεμινισμό, που εστιάζοντας σε θεωρίες ταυτότητας φύλου, επιμένει σε ένα *προκαθορισμένο* ρόλο των γυναικών κατά τον *ντερτερμινισμό*, τον οποίο οι κλασικές φεμινίστριες προσπαθούν να ξεπεράσουν («Αντιθέτως, ο νεοφεμινισμός... ξεπεράσουμε»). Έτσι, ενώ ο κλασικός φεμινισμός προωθεί *εφικτές αλλαγές* και επικεντρώνεται στην ελευθερία, ο νεοφεμινισμός εμμένει σε *χαρακτηριστικά* αναλλοίωτα, όπως το φύλο ή το χρώμα του δέρματος.

Αξιοποιώντας την αντίθεση αυτή η Μπελίντα Κανόν, *παρουσιάζει αντικειμενικά* τις δύο όψεις του φεμινισμού, κλασικού και νεοφεμινισμού. Έτσι, *προσεγγίζει ρεαλιστικά* τη νεοφεμινιστική δράση αναδεικνύοντάς την ως αρνητική εξέλιξη του φεμινισμού σήμερα, καθώς αποκλίνει από το στόχο της *προώθησης της ισότητας* όπως τον είχε προβάλει ο κλασικός φεμινισμός ο οποίος την εκφράζει.

ΘΕΜΑ Γ (ενδεικτική απάντηση)

Στο απόσπασμα του διηγήματος αναδεικνύεται μέσω του εσωτερικού μονολόγου ο αντίκτυπος που έχει στη συναισθηματική κατάσταση ενός άνδρα η απώλεια της εργασίας του σε σχέση με το φύλο του. Ο αφηγητής με την **επανάληψη** «να φανώ άντρας» παρουσιάζει εμφατικά την αγωνία και το άγχος που βιώνει, καθώς η εργασία συνδέεται στερεοτυπικά με τον ανδρισμό. **Η χρήση της διπλής παύλας που έπεται εμπεριέχει το σχόλιο του ήρωα** για το όνομα της γυναίκας του («-μα είναι τώρα αυτό όνομα για γυναίκα;-»), το οποίο ενισχύει με κωμικοτραγικό τρόπο το αίσθημα αυτοαπαξίωσης που τον κατακλύζει, αφού το όνομά της («Αντριάνα») τον κάνει να σκεφτεί ότι δεν είναι πια «άντρας». Παράλληλα, η ανάγκη του ήρωα να αποφεύγει τη γυναίκα του («να πάψω να κρύβομαι... το και το»), αισθητοποιεί την ντροπή που νιώθει απέναντί της. Τέλος, με το **ασύνδετο σχήμα** «οι αληθινοί άντρες... πρακτικά», αποτυπώνεται με δραματικότητα η εσωτερική ένταση και η ψυχική καταρράκωσή του, δεδομένου ότι η ανεργία δεν του επιτρέπει να ενεργεί με τρόπο «πρακτικό», όπως υποτίθεται ότι προσιδιάζει σε έναν άνδρα.

Προσωπικά, θεωρώ ότι η αντίδραση του ήρωα είναι αναμενόμενη, αφού οποιοσδήποτε, άνδρας ή γυναίκα, θα ένιωθε πανικό και απογοήτευση από την απόλυσή του/της. Ειδικά για τους άνδρες, τα κοινωνικά στερεότυπα που τους θέλουν να είναι

«οι δυνατοί» και οι βασικοί συντηρητές της οικογένειας, καθιστούν την ανεργία μια κατάσταση μη αποδεκτή και συχνά μη διαχειρίσιμη. Ωστόσο, ειδικά η σκέψη της μειονεξίας απέναντι στη γυναίκα του είναι σίγουρα υπερβολική, πόσω μάλλον για έναν άνδρα της σύγχρονης εποχής, που θα περιμέναμε να έχει απομυθοποιήσει τέτοιου είδους στερεότυπα. Ο ήρωας θα μπορούσε, λοιπόν, να διατηρήσει την ψυχραιμία του και να μοιραστεί με τη γυναίκα του την αγωνία του, αποζητώντας τη στήριξή της.

(194 λέξεις)

Δ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ : Ομιλία

Χαρακτηριστικά ομιλίας

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ:

Αξιότιμε-η Δήμαρχε,
Σεβαστά μέλη του
Δημοτικού Συμβουλίου,
Αγαπητές συνδημότισσες κι Αγαπητοί συνδημότες,

ή

Κυρίες και Κύριοι,

ΑΠΟΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ: (πριν τον επίλογο) Κυρίες και Κύριοι,

ΑΠΟΦΩΝΗΣΗ: Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας!

ΥΦΟΣ: Σοβαρό

Α΄ Ζητούμενο: Φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο

Β΄ Ζητούμενο: Έμπρακτη συμβολή των νέων στην επίτευξη της ισότητας των δύο φύλων

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Αγαπητό ακροατήριο,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κι αξιοποιώντας την ευκαιρία που μου δίνεται μέσω της εκδήλωσης που διοργανώνει το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου μας, ως εκπρόσωπος της μαθητικής

κοινότητας και νέος-α ευαισθητοποιημένος-η σε κοινωνικά θέματα, θα ήθελα να παραθέσω αρκετά φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών και να προτείνω την έμπρακτη συμβολή των νέων για την επίτευξη της ισότητας.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

A. ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΘΕΜΑ : Φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο

Ιδιωτικός βίος

1. Συχνά αντιμετωπίζονται από το οικογενειακό περιβάλλον -από άρρενες κυρίως- ως κατώτερα όντα με αποκλειστικό ρόλο , αυτόν της αναπαραγωγής (η αντίληψη ότι είναι κατώτερα...και εκμετάλλευση 1ο κείμε.).
2. Αποκλειστική ενασχόληση: η φροντίδα του σπιτιού και των παιδιών
3. Προσβολή της προσωπικότητας της γυναίκας και αδιαφορία για τις επιθυμίες της - προσωπικές κι επαγγελματικές- στο οικογενειακό περιβάλλον (ενδοοικογενειακή βία, βιασμοί 1^ο κείμε.).
4. Στερεότυπες αντιλήψεις για το πώς πρέπει να είναι μια γυναίκα, για το πώς θα φέρεται -κομψή κι ανυπεράσπιστα-, ακόμα και για το πώς θα ονομάζεται -το γυναικείο όνομα παραπέμπει σε μια εύθραυστη προσωπικότητα (-μα είναι τώρα όνομα αυτό για γυναίκα;- 3^ο κείμε.).

Δημόσιος βίος

5. Αμφισβήτηση για την αξία τους σε εργασιακό επίπεδο/ η επαγγελματική εξέλιξη οφείλεται στη χρήση αθέμιτων πρακτικών.
6. Περιορισμένη η παρουσία τους σε θέσεις ευθύνης όπως στην πολιτική ζωή/ απουσία εμπιστοσύνης προς το πρόσωπό της.
7. Τα διαφημιστικά μηνύματα παρουσιάζουν τη γυναίκα ως άτομα τα οποία χαρακτηρίζονται από φιλαρέσκεια και μόνο.

B. ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΘΕΜΑ : Έμπρακτη συμβολή των νέων στην επίτευξη της ισότητας των δύο φύλων

1. Να αναλογιστούν την αδικία που υφίστανται οι γυναίκες διαχρονικά (...δεν μπορεί παρά να αναλογιζόμαστε ... θύματα 1^ο κείμε.).
2. Να μην επιτρέπουν υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς σε βάρος ανδρών και γυναικών.
3. Να μην προβαίνουν, θεωρώντας ότι είναι αστείο, και να καταδικάζουν συμπεριφορές προσβολής της γυναικείας προσωπικότητας όπως η προβολή φωτογραφιών στα ΜΚΔ.
4. Εθελοντική συμμετοχή σε δράσεις οι οποίες μάχονται για την προστασία των γυναικών και την προάσπιση των δικαιωμάτων τους. (άνθρωποι που δρούμε:...είμαι δηλαδή ένας άνθρωπος που ασχολείται με αυτές τις δραστηριότητες... 2^ο κείμε.).
5. Αξιοποίηση των ΜΚΔ. Μέσα από προσωπικές ιστοσελίδες να αναρτούν κείμενα προς ευαισθητοποίηση συνομηλίκων. Να συμμετέχουν σε διαδικτυακά forum που

σχετίζονται με θέματα για τον ρόλο της γυναίκας ή όταν συμμετέχουν να καταδικάζουν ανάρμοστα σχόλια.

6. Αξιοποίηση ευκαιριών που παρέχονται από το σχολείο, όπως ο θεσμός της Βουλής των Εφήβων, μέσω των οποίων δίνεται η δυνατότητα παρουσίασης θεμάτων που αφορούν στην ισότητα των δύο φύλων.

7. Συμμετοχή στις ομάδες νέων που οργανώνονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση για προώθηση θεμάτων που αφορούν στην ισότητα των δύο φύλων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας την ομιλία μου, κυρίες και κύριοι, θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή όλων, ανδρών και γυναικών, αρμοδίων φορέων και κυρίως των νέων να δώσουν στο θέμα τη δέουσα προσοχή, ώστε η κατάσταση να αλλάξει άρδην και να μη θρηνήσουμε άλλα θύματα, όπως στο πρόσφατο παρελθόν. Θλιβερή διαπίστωση ότι η εξέλιξη και η βελτίωση των συνθηκών ζωής δεν αποτυπώθηκε, όσο θα έπρεπε, στις ανθρώπινες σχέσεις, γι' αυτό έγκειται σε μας τους νέους να δημιουργήσουμε μια κοινωνία χωρίς διακρίσεις, βασιζόμενη στην αλληλεγγύη και στον σεβασμό.

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας!

ΥΠΟΔΕΓΜΑ ΓΡΑΠΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

(Έχουν τονιστεί τα στοιχεία που έχουν αξιοποιηθεί από τα κείμενα αναφοράς.)

Αξιότιμε-η Δήμαρχε,
Σεβαστά μέλη του
Δημοτικού Συμβουλίου,
Αγαπητές συνδημότισσες κι Αγαπητοί συνδημότες,

ή

Κυρίες και Κύριοι,

Θα ήθελα, αρχικά, να ευχαριστήσω τους Υπεύθυνους φορείς που φρόντισαν για τη διοργάνωση της σημερινής εκδήλωσης, καθώς και που έδωσαν βήμα σε εμάς τους νέους και τις νέες να εκφράσουμε τις απόψεις μας για αυτό το σοβαρό ζήτημα του σεβασμού απέναντι στα Δικαιώματα του Ανθρώπου. **Οι καθιερωμένες ημέρες μνήμης, όπως η σημερινή, ασφαλώς μας συγκινούν** και τροφοδοτούν τον προβληματισμό μας για φαινόμενα, όπως η ισότητα των φύλων και η βία κατά των γυναικών, που αφορούν δυστυχώς σε μεγάλα ποσοστά πληθυσμού του σημερινού κόσμου.

Όσον αφορά στο ζήτημα των δικαιωμάτων των γυναικών, τα τελευταία δέκα χρόνια στη χώρα μας έχουν δολοφονηθεί 128 γυναίκες, νούμερο θλιβερό για μία χώρα που έχει την πιο μακρά παράδοση στη δημοκρατία κι ανήκει στον αναπτυγμένο πολιτισμικά -τουλάχιστον- κόσμο. Φανταστείτε τους αντίστοιχους αριθμούς σε παγκόσμια κλίμακα... Τα νούμερα τρομάζουν, εφόσον φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών παρατηρούνται τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο

βίο. Στην προσωπική ζωή τους οι γυναίκες δέχονται συχνά λεκτική βία, ορισμένες μάλιστα **κακοποιούνται και σωματικά**. Πιο συγκεκριμένα, **αυξημένα είναι τα ποσοστά βιασμών, γυναικών που εγκλωβίζονται στο ρόλο της μητέρας και συζύγου, χωρίς να τους επιτρέπεται να σπουδάσουν ή να εργαστούν**, ενώ υπάρχουν ακόμη γυναίκες που εξωθούνται στον πρόωρο γάμο κι άλλες που πέφτουν θύματα εμπορίας (trafficking). Αντίστοιχα, στο δημόσιο βίο οι γυναίκες που εκλέγονται να εκπροσωπήσουν το λαό είναι λιγότερες, ιδίως σε χώρες όπου επικρατεί ακραίος θρησκευτικός φανατισμός και συντηρητισμός, ενώ, παράλληλα, συχνά δέχονται ψυχολογική βία ή και υφίστανται σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας τους. Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνάμε τις γυναίκες που εξευτελίζονται ή παρουσιάζονται σεξιστικά από ορισμένες διαφημίσεις, ως ένα αντικείμενο ηδονής που επιβεβαιώνει την ανωτερότητα του άνδρα και υποτάσσεται στα κοινωνικά στερεότυπα.

Με δεδομένες όλες αυτές τις παραβιάσεις, εμείς, η νέα γενιά, θα πρέπει να προσαρμόσουμε τη στάση μας απέναντι στο ζήτημα της ισότητας των δύο φύλων και να διεκδικήσουμε εμπράκτως περισσότερα δικαιώματα για όλους. Πρωτίστως, πρέπει **να προσπαθούμε να οραματιζόμαστε τη δικαιοσύνη** και να την κάνουμε πράξη στην καθημερινή μας ζωή. Στις προσωπικές μας σχέσεις, τις ερωτικές, τις φιλικές και –μελλοντικά– στο γάμο, είναι σημαντικό να δείχνουμε το σεβασμό απέναντι στην προσωπικότητα του άλλου, άνδρα ή γυναίκας, ελεύθεροι από προκαταλήψεις και στερεότυπα. Αυτό σημαίνει ότι δεν θα καταπιέζουμε ο ένας/η μία τον άλλον/την άλλη, δε θα απαιτούμε από τις γυναίκες να είναι πιστές και σεμνές και **από τους άνδρες να είναι δυναμικοί και σκληροί**, γιατί έτσι διαιωρίζουμε τις ανισότητες. Οι νέοι πρέπει, επιτέλους, να αντιληφθούμε ότι κάθε άνθρωπος έχει μία δική του προσωπικότητα που δικαιούται να λειτουργεί αυθόρμητα, να μπορεί να δείξει ευάλωτος-η, λυπημένος-η, χαρούμενος-η, δυναμικός-ή, ανεξαρτήτως φύλου. Η αποδοχή είναι, κατά συνέπεια, το πρώτο βήμα. Έπειτα, η συμπαράσταση, η ενίσχυση του άλλου/της άλλης, ώστε να πετύχει τα όνειρά του/της, η συνεννόηση μέσω του διαλόγου, η ευγένεια ακόμη και όταν διαφωνούμε, η αναγνώριση της αξίας στο χώρο εργασίας και η διάθεση για συνεργασία θα αποτελέσουν τα συστατικά μίας κοινωνίας που θα στηρίζεται στη δικαιοσύνη και την αληθινή ισότητα. Τέλος, η ενίσχυση εθελοντικών οργανώσεων που μάχονται ενάντια στην κακοποίηση των γυναικών αλλά και εκείνων που διεκδικούν το δικαίωμα του πατέρα να συμμετέχει και μετά το διαζύγιο στο μέγαλωμα των παιδιών του είναι υποχρέωση όλων μας.

Συγκεφαλαιώνοντας, αγαπητές συνδημότισσες κι αγαπητοί συνδημότες, ήρθε η στιγμή να κατανοήσουμε όλοι ότι οι άνθρωποι γεννιόμαστε ίσοι, υπό την έννοια ότι δικαιούμαστε ίσες ευκαιρίες να αναπτυχθούμε στη ζωή ελεύθεροι και να χαράξουμε το δρόμο που θα μας οδηγήσει στην προσωπική ευτυχία. Αναμφισβήτητα, ο κόσμος μας έχει ακόμη πολλά περιθώρια ανάπτυξης. Εμείς είμαστε, όμως, εκείνοι που θα διανοίξουμε με τους αγώνες μας αυτές τις προοπτικές σε έναν κόσμο που στην πράξη θα σέβεται τα δικαιώματα όλων των ανθρώπων και δε θα στενεύει τη ζωή, χρωματίζοντας την αποκλειστικά «μπλε» ή «ροζ». Οι νέοι θα επιδιώξουμε την άνοιξη στα χρώματα της ίριδας, γιατί, είμαι σίγουρος-η ότι κουρασθήκαμε να ζούμε σε ένα μονόχρωμο φόντο.

Σας ευχαριστώ!

(446 λέξεις)